www.lezgichal.ru

БАЙРАМ САЛИМОВ

РУГ УНАР

САТИРАДИННИ
ЮМОРДИН
ШИИРАР

АЗЕРБАЙЖАНДИН КТАБРИН
ИЗДАТЕЛЬСТВО
Баку · 1973

www.lezgichal.ru

И ктаб кIелдайла квел гзафни гзаф Зунни зи Дуст гьалтда, яраб чакай гьим гьахъ ятIа? И суалдиз, ктаб кIелдай кас, вуна жаваб гана кIанзава.

Эгер вал ина икьван чIавалди ван хьайи ихтилатар, кьисаяр, къаравилияр, мисалар гьалтайтIа, хъел къвемир. Абур чна чуьнуьхда лагьана къачунвайбур туш Сагьиб акъат тавуниз килигна чи халкьдин, танишрин, мукьвабурун, Зи ва зи Дустунин лугьунриз, хесетриз, ацукьун-къарагъуниз килигна туькIуьрнавайбур я.

Ктаб туькIурдайла чаз гзаф куьмек гайи чи халкьдиз, танишриз, мукьвабуруз, Заз ва зи Дустуниз рикIин сидкьидай чухсагъул лугьузва чна.

Зунни зи Дуст

Азернешр, 1973

ТАХАЙБУР

Гуьгъуьналлаз цицIибар
Верч гьаятдиз акъатна.
Зун и чIавуз хабар кьаз
Зи Дустунив агатна:

— Яда, вечрен хайибур
Яни икьван цицIибар
Вуч ятIани дидедиз
Ухшар авач чIехи пай!

— Ваъ, тахайбур я, къунш
И сеферда хьайибур.
Какаяр тир папа зи
Къуншидилай гъайибур.

www.lezgichal.ru

ГЬА ЖУВ ХЬТИНДИ ГЪВАШ

— Дуст, за вучин, лагь вуна заз,
Зи папан мез туькьуьл я.
Гаф авач ви папаз, валлагь,
Ви паб тамам къизил я.

— АкI ятIа ам рахкурна на,
Кьадайвал ви гуьгьулди,
Гъваш са кIусни геж тавуна
Гьа жув хьтин пехилди.

ФАЙДА

Дустуниз руш хьайи чIавуз
Кал тукIуна межлисна.
Вири хуьруьз а межлисдиз
Кьилди-кьилди теклифна.

— Бес рухваяр хьайи чIавуз
Вучиз на яб ганачир?
— Гьар атайда цIуд манат пул
Гузвайди чир хьаначир.

Геж чир хьана, и межлис за
Ийида мад тIарамар.
Ругуд хцин мехъерин пул
КIватIда за къе, авамар!

www.lezgichal.ru

КIАР ЮРФАРА АКЬУРЛА

Зи Дустунин къуншиди кьве мертеба
Эцигна, гьакI тунвай чIехи айванар.
Гьар юкуъуз паб гьалават жез фагъирдал
Ийизвай гьар юкъуз адан дуванар.

Эхирни кал маса гана къуншиди
Куьтягьна а айванар са вацралай.
Абур акур пехил муькуь къуншидиз
Аватай хьиз хьанвай расу ламралай.

— Къунши, адаз папа вегьей кIарар ви
Далуда тек са сеферда акьуртIа,
Вуна кал ваъ, чанни гана айванар
Адалайни хъсандаказ чIагурда.

ПИВО МАСА ГУЗВАЙДИ

Дустунивай жузуна за:
— Гьикьван гьар са суткада
Маса гузва пиво вуна
И кIарасдин будкадай?

— Гагь гуда за са виш литр,
Гагь кьве виш, гагь пуд вишни,
Чирна къведай, фидай ксар,
Йикъан алиш-веришни.

— Агъзур литр гуз жедачни,
ГанайтIа чун шад жедай?
— Гьелбетда, эхь, амма ахьтин
Пиво михьиз яд жедай.

www.lezgichal.ru

ГЬИ ЮГЪ ХЪСАН Я

За Дустуниз лагьана:
— Хьурай, къунши, вун сагълугъ,
Лагь кван, гьи югъ хъсан я,
Хайи югъ, я кьейи югъ?
— За вуч лугьун ваз, къунши,
Хьурай даим вун сагълугъ—
Зун хьтиндаз хайи югъ,
Вун хьтиндаз-кьейи югъ!

ЛАМРАН ЧІАЛ ЧИДАЙТІА

Зи Дуст салам тагана са
Фекьидилай алатна
Физ акуна, фекьи тадиз
Рехи ламрав агатна:
— Лугьузва хьи ламра, салам
Гурай инлай фидайда...
— Йикъа вадра гудай, ваз хьиз
Заз ламран чІал чидайтІа!

www.lezgichal.ru

ХЪСАН ТЕКЛИФ

Зи Дустуниз кIелна за
Кхьей цIийи шиирар.
Ам кис хьана акъвазна
Ийиз чIехи фикирар.

— Гила кьулу-кьулухъди
КIела кван а шиирар,
Белки какахьнаватIа
Абурук квай фикирар?

МЯГЬКЕМВАЛ

Зи Дуст кIвализ хквезвай са арада
Адав са кас сеперар гуз эгечIна.
Гьич са гафни сивяй акъуд тавуна
Ам айвандал секиндаказ эхкъечIна.

— Яда, адаз са лаш кьванни вегьтIун на,
Ампзавай лап ви гьаятдиз атана!
— Гьар са кицIиз ампзавай лаш вегьейтIа,
Гъана кIанда за там михьиз атIана.!

www.lezgichal.ru

Я ЙИФ ТАХЬУЙ, Я ЮГЪ

За Дустуниз чар кхьена:
— Мехъер ийиз еке са яц акурай.
Рангни вичин ахьтин са ранг хьурай хьи,
Я яруди, я чIулавди тахьурай...

Заз Дустунлай чар хтана:
— Мехъер ийиз акунва яц, атурай.
Амма къведай бере а яц хутахиз,
Фикирда яхъ: я югъ, я йиф тахьурай!

ЖУВ КІВАЛЕ ТАХЬАЙЛА

Духандавай Дустуниз
Лагьана за атана:
— ЦІай кьуна кІвал кузва ви,
Чара ая хтана...

— КурайтІун, зун авач хьи
А кІвале, а хзанда.
Аквазвачни ваз, къунши,
ЦІай авайди зи чанда?

www.lezgichal.ru

ДАНА ГЬИКІ ХЬУРАЙ

Зи Дустунин кал угърийри чуьнуьхна,
Нек атІана данадин гьа сятда.
Чуьнуьхайди малум хьана, данани
Гваз атана ам угъридин гьаятдал.

— Вуна, гада, кал тухвана ацазвай,
Дана вучиз бес рикІелай алудна?
Ахгалдара имни вичин дидедихъ,
ТахьайтІа зун инсафсуз я лугьуд на.

АХВАРА АВАЙ ЧІАВУЗ

Лашунив за ягъайди вич ахварай
Акуна зи Дустуниз са сеферда.
Пакад йикъуз ада гьалтна куьчедал
Хъиягъна зун лашунив гьа тегьерда.

Заз хъел атай чІавуз ада лагьана:
— Ваз хъел къвемир, за вак гьахъсуз кягъдачир,
Вун намуслу итим тиртІа, лашунив
Зун ксанвай чкадал на ягъдачир!?.

www.lezgichal.ru

ГЬИКІ РЕКЬИН ХЪСАН Я

— Вуч лугьуда вуна ихьтин фикирдиз,
Заз чиз, зи Дуст, вунни чидай инсан я:
Рекьидалди галукьна пис хума са,
Гьуьле батмиш хьана рекьин хъсан я.

— Вун гьахъ я, ви фикирдал зун рази я, —
Жаваб гана ада хвена секинвал, —
Гьуьле батмиш хьайитІа вун, кучудиз,
Гьелбетда, чал акьалтдач са четинвал.

ГЬАМАМДА

Гьамамда са дакІан инсан
Гьалтна садра Дустунал,
Қакатайвал рахадай гьакІ,
Мягькем тушир къастунал.

Къенезни гьич гьахь тавуна
Хтана ам ахкъатна.
Русвагьзавай вичин папан
Гафарик мад ахкатна.

— ГьикІ тир гьамам, чими тирни?..
— Циф авай къе гьамамда,
Са алахьай юкъуз аниз
Фида зун, паб, аман, дад!

www.lezgichal.ru

ГЬИДА ГЬИМ ГЬАЛЗАВАЙ

Гзаф яхун дуьге са
Гзаф куьк са итимди
Маса гуз кIанз гьалзавай
Базардиз лап йигиндиз.

Язух дуьге акуна
Дуст акъвазнач кис хьана:
— Заз вун дуьгед базардиз
Гьалзавайди хьиз хьанай.

САЛАМ

Дуст физвайла сериник квай
ЦIегьрез салам гана фена.
Патав къванцел ацукьнавай
Фекьидин кеф хана фена.

— Им вуч лагьай чIал я види
И яшдаваз кьун хьиз хьана?
— Багъишламиш ая заз на,
Ам чуру квай вун хьиз хьанай!

www.lezgichal.ru

РАГЬАТ КАР

Ички хъвадай итимди са
Дустунивай жузуна:
— ГьикI я, кьил хуьз жезвани, Дуст,
Пуд йис я вун такуна?

— Дуст килигна адаз чап-чап:
— Кьил хуьн акьван четин туш,
Эгер руфун хуьз хьайитIа,
Гьам, зегьримар, секин туш.

ВЕКЪИДИ ТУШИРТIА

Мугьман мягьтел хьана папа
Чин чIурайла Дустунин:
— Ви паб, Дуст кас, вуч векъи я,
Инсаф авач гьакьунин?

— ГьакI туширтIа ам зун патал
Вафалуди жедачир.
Рахаз-рахаз чи вилик икI
Недай—хъвадай къведачир.

www.lezgichal.ru

ЯК КВАТIА АКВАН

Зи Дустуниз мугьманвилиз эверна
Гзаф пехил, гзаф мискьи къуншиди.
Гзаф зурба къапунаваз хуьрекни
Гъана вилик, амни гзаф жими тир.

Дуст къарагъна кикер вичин шалвардин
Аладарна, гьахьиз кIанз а къапуна.
Къалабулух квез къуншиди лагьана
Зи Дустуниз и гьерекат акуна:

— На вучзава, куьз гьахьзава хуьрекда?
— Хуьрекдикай ни къвезва заз якIунин,
Белки а як икьван гзаф ргана
ЭлцифнатIа кIане чIехи къапунин?..

МАД ВУЧ КIАНЗАВАТIА

За Дустуниз лагьана:
— Накь къуншиди кимел ви
Тарифзавай хъсандиз.

Заз Дустуни къалгьана:
— КIанзаватIа яраб вуч
Завай мад а инсандиз?

www.lezgichal.ru

ВУНА ЯДА

Дуст шегьердиз фидай чIавуз
Къуни-къунши кIватI хьана.
Къада къад шеъ гъваш лагьана,
Пул вугайди сад хьана.

Дустуни а чуьнгуьрдин пул
Вугайдаз икI лагьана:
— Амайбур заз чидач, амма
Ягъда чуьнгуьр пака на.

ДУЬЗ ГАФ

Сада кимел тарифзавай
Вичин кьейи имидин:
— Адахъ кьусу авай хьи са,
Виш чипIинин яргъи тир.

— Дуьз я, чна гьа кьусудал,
Ви имидин рикI алай,
Цур михьнай чи, яргъивилел
Дуьмдуьз кьве виш юкI алай.

www.lezgichal.ru

ВИЛЕР КУЬЗ ЧУЬНУЬХЗАВА

— Дуст, лагь вучиз чи са бязи шаирри,
Хкаж хьана алем авай межлисда,
Шиир кIелдай чIавуз вилер чуьнуьхиз,
Вичин яргъи нер дафтардал илисда?

— Регъуьвиляй я ам, адан тахсир туш,
Хуралай кIел жедай цIарни авачир.
ВутIрай нерни вилер ахьтин фагъирди,
Ширрихъ кьил хкаждай гуж амачир?

САГЪРАЙ КЪУНШИ

Зи Дустунин лапаг са
Жанавурди кукIварна.
Тади къачун тавуна
Ада лапаг кIар-кIарна.

Пехил къунши экъечIна:
— За куьмекин, вуна вач
Аявала муькуьбурун,
Жендек на зав туна вач.

— Авай тек сад хьайила
За ийин куьн аявал.
Сагърай, къунши, як недай
Захъ аялар парава.

www.lezgichal.ru

КЬЕЗИЛ ТАХЬУРАЙ ЛУГЬУЗ

Къизмиш хьана фена зун зи
Дустунин винел,
Чир тахьана квайди адан
Виждандикни кьел.

Хуру кьуна ялна ам, зун
Рух хьиз алукьна,
Кьве гъудни ваъ, хатадай зак
Са гъуд галукьна.

За лагьана: — Тахсиркар я
Ам зун ярхарай,
Кьуна лугьуз хуру за гьакI,
Татана кьарай...

— Кьарай татай гьар сада зи
КьунайтIа хуру,
Кьезил хьана тухудай зун
Лап фадлай гару.

СА РЕХЪ

Дуст хтана садра духтурханадай,
Хабар кьурла къуншиди дерт-гъам адан:
— Валлагь, къунши, къутармишна уьмуьр зи
Са духтурди, къени хьурай кIвал адан.

— Зи тIубни тIа хьана атIуз туна за,
Гила хъсан хьанва, херни аламач,
Амма са виш грам хъвайи береда,
Кьил тIа жезва, акьван къуват галамач.

— О, пис кIвалах я, чан къунши, гежармир,
Я рехъ акуна виш грам гадардай,
Я кьил атIуз тур фена а духтурдив,
Са рехъ ава анжах ви рикI шадардай.

www.lezgichal.ru

АЗАРДИН ЧАР

— Ругуд югъ я ваз духтурди гайиди,
Мад ихтияр авач вичиз, лагьана.
Вун са вацран вахтуналди шегьердиз
ГьикI физва бес, садазни яб тагана?

— КичIе жемир ваз, а ВЭК-да авайди
Зи халу я, азардин чар гьадав гва.
Ихтиярар авачир а духтурни
КIвалах ийиз зи халудин патав гва.

ВИ БУБАДИН ТIВАР

Зи Дустуник кягъун патал
Са лутуди икI лагьана:
— И вал алай эйбежер тIвар
Эцигайд я гьикI лагьана?

— Ви бубадкай зи бубадиз
Хъел авайла хьайи кар тир.
Фенвани ви рикIелай, хва,
И тIвар гьа ви бубад тIвар тир.

www.lezgichal.ru

КИЧІЕ Я

— Дуст, вучиз чи са шаирди
Шиир кІелдай береда,
Мурмурарда вичи вичиз,
Сев рахадай жуьреда?

— Бес вучрай а касди, вичин
Шаирвал гьикІ къалурда?
Акьуникай кичІе я чун
Буш гафарин гъавурда.

САДАКЬА

Дустуни мад гьер тукІурди чир хьана́
Тадиз вичин хва ракъурна къуншиди:
— Са ятур як мад гурай лагь аламаз,
Гьар са кило манатни са шайидихъ.
Мад як бурж кІанз атай къунши акуна
Зи Дуст хьанвай мягьтел:
— Туш хьи къадагъа
Жуваз жуван гьер тІуьн?
Лагь хьи бубадиз,
За гьар йикъуз гузвайди туш садакьа.

www.lezgichal.ru

ВУЧИЗ ЯЦIУ Я

Хабар кьуна Дустунивай
Садра чубан халуди:
— Жанавурдин гардан вучиз
Я вичелай яцIуди?
— Жазасуздик физвайвиляй
Гьар гьатайди туьтуьнай.
Чубанарни кузвайвиляй
Гьайиф чIугваз гуьгъуьнай.

КИЧIЕРАР

Садра чанта Дустунин
Чуьнуьхна са базарда.
— Куьне вахгун тавуртIа,
За заз чидай са карда.

КичIе хьана, чанта фад
Хиве кьуна тухвайда:
— Дуьз лагь, вучда вуна заз
И ви чанта тахъгъайтIа?

— Вучда кьван, захъ гьебеяр
Ава храй папа зи.
Гьам атIана кьве чанта
Твада хъуьчIе пака зи.

www.lezgichal.ru

ГАХКЬУРДАН ДАД

Зи Дустунин чукIул квахьна,
Хабар гана мягьледиз:
— Дуьз кьве чукIул гудай адахъ
За ам вахкай бендедиз.

— Кьвед гана мад на вучда кьван
Жагъурна а куьгьнеди?
— Квахьна гахкьур шейинин дад
Жеда дад хьиз виртIедин.

ТАМА ШУМУД ТАР АВА

Зи Дустуниз лагьана са итимди:
— Вири крар чида мад ваз хъсандиз,
ЛагьтIун автIа тама шумуд тар ава,
Виже къведай зун, вун хьтин инсандиз?

— Дуст килигна адан чIулав чурудиз:
— Ви чурудал гьикьван чIарар алатIа,
Гьакьван тарар аваман а тамани,
Гьисаб ая фена, за табзаватIа.

www.lezgichal.ru

ГЬИКІ ПИС ХЬУН ХЪСАН Я

Къунши пул кІанз ватана,
Дустуни, — Гваш! — лагьана.
Папа, — Вучиз вуганач?— —
Лугьуз зи Дуст гатана.
Хесет чидай къуншидин
Бурж вахгуз кІан тейидай,
Дустуни паб секинна,
Вичиз чап-чап килигай.

— Пул гана гьар йикъуз зун
Пис хьунлай и тегьерда,
Хъсан я гун тавуна
Пис хьун тек са сеферда.

ИТИМСУЗВАЛ

Зи Дуст фенвай яргъал хуьруьз,
Гьалтна ана лутудал:
— Вун вуч кас я, гьинай я вун,
Чирна тада къапудал.

— Зун лезги я, Лезгистандай...
— Лезги хьунал шак ала.
— Гьам тушни ви итимсузвал
Лезгидин бармак алаз.

www.lezgichal.ru

КЬИН

Еримишиз акур вичин ламракай
Хуш атана зи Дуст авай къулайда:
— Буш хьурай лап пуд талакьни папан зи,
Эгер мад ваз за, лам я вун, хъалгьайтIа...

Са арадлай лам ацукьна руквада,
Ялна, ялна къарагъариз тахьайла:
— Кьин кьуна за, мад вучда кьван, эхир хьи,
Вун гьам я хьи, гьам, руквада гьахьайла.

ЖАНИД ЖЕЛЕ

Ни ятIани Жанибубад
Эцигзавай желедай
Акъудзавай къуьр, йифекай
Югъ хкатдай береда.
Эхир угъри къвезвай рекьиз
Жанибуба килигна,
ВакIар кьадай гзаф зурба
Желе анал эцигна.

Пака Жани атай чIавуз
Къунши кузвай желеда,
На лугьуди, гьарайзавай
Ада вакIан жуьреда.

— Им инсаф туш, кIвал чIур хьуй вун
Эцигайдан рекьел зи.
КIвач эзмишна, къабарна на,
Залум Жани, рикIел зи...

— Багъишламиш ая, къунши,
А желе за вакIариз
Эцигай тир, низ чидай вун
Къведайди и рагариз?

www.lezgichal.ru

СИВ КЬАЦІУДА

— Зи Дуст, гьакІан чин кьун, авай
Гаф талгьун ваз кІан хьанач.
Амма кьацІай гьич са гафни
Чаз ви сивяй ван хьанач.

Жаваб гана заз:
— Зи сив, хва,
Михьи я, кьил вине я.
КьацІай гафар лугьуз заз зи
Сив кьацІункай кичІе я.

ТЕФИРАЙ ЛУГЬУЗ

Зи Дустуни садра вичихъ
Авай са цІегь гатазвай.
Къуншийризни, къунийризни
Гатазвай ам аквазвай.
— Вуна гьайван куьз гатазва,
Сиве мезни авачир,
Фин тейидай санизни гьич,
Са тахсирни алачир?

— Гатазвайди я зани ам
Санизни фин тавурай
Лугьуз,
ахпа фейи чІавуз
Гатана вуч хъавурай?

www.lezgichal.ru

ЗАТІ ТУШИР

Зи Дустунин кІваляй къунши
Хъифидайла ярхар хьана:
— Гьайиф жегьил чІаваҙ уьмуьр,
Хъифидай тир рагар хана...

— Вун заз чидай гьа зи Къунши
Яргъи Али ятІа эгер,
Гьа чІавузни са затІ тушир,
Сив цавузна ийидай звер.

КИЧІЕ КАР

— Дуст, ваз квекай кичІеда,
Дуьмдуьз лагь, заз герек я.
— Фекьидикай кичІеда,
Валлагь, и кар герчек я.

Ам месе гьат тавунмаз
Кьилихъ къвазда инсандин,
Ялвар ийиз аллагьдиз:
«КьенайтІа им хъсан тир!»

www.lezgichal.ru

БАРАБАРВАЛ

Зи Дуст гзаф хиялрик квай береда
Хабар кьуна адавай за явашдиз:
— Ламни деве заланвилиз сад яни,
Я лугьуз зав гьуьжетзава угърашди.

— Заланвилер алцумнач за, ятIани
Са кар малум хьанва, шакни алачир:
Куь кьведанни а гьайванрин келлеяр
Сад я, лап гьич тафаватвал авачир.

МУГЬМАНВИЛЕ

Дустуниз са йикъуз мискьи
Къунши мугьман атана.
Папаз ада гьар са хуьрек
Гьазур ая лагьана.

Папа уьрдег гъана вилик.
— Бес шурва гьикI хьана ви?
Папа шурва гъана вилик.
— Бес дулма гьикI хьана ви?

Папа дулма гъана вилик,
Чина ярни хъвер аваз.
Мискьи касди «кIвалахзавай»,
Гъиле, сиве звер аваз.

Дустуни и чIавуз папаз:
— Бес зегьримар жезвачни?
— Ам и касдин папа тIуьна
Хъфена,
ван къвезвачни?..

Мискьи къунши, ягъайди хьиз,
Къудгунна гьа чкадлай,
Гьайиф чIугваз кIвале авай
Паб галаз, са арадлай.

www.lezgichal.ru

ТАРИФДИН ЮГЪ

Дуст базардиз фена яхун
Дана маса гуз,
Тарифиркьван а данадин
Ам хьана ажуз.

Хтай чIавуз гъуьлуьвай фад
Жузуна папа:
— Гуз хьаначни? Пашман жемир,
Маса це пака.

— Тарифдин югъ тир къенин югъ,
За зи югъ кьена.
Пака маса гудай югъ я,
Жува це фена.

ЦУЬКВЕР НИЗ ТУХУЗВАЙ

Физвай чIавуз Дуст мугьмандиз
Пехил къунши экъечIна:
— И цуьквер низ тухузва на? —
Лугьуз адав эгечIна.

— Цуьквер мад низ тухуда кьван,
Физвай касди мугьмандиз?
Адан ламраз, ругуд югъ я
Векь туьтIуьна гьайванди.

344—4

www.lezgichal.ru

ВЕЧРЕ ТУХВАЙ ШИШ

Вечрен шиш цIал эцигна Дуст
Фена эрекь гъиз,
Фейивални папа а шиш
ТIуьна, дуьдгъвер хьиз.

Шишни чуьнуьх авур чIавуз,
Дуст аххъатна фад:
— Гъвашкван садра эрекьдив за
Чирин шишин дад.

— Шиш тухвана вечре, итим...
— Як жеди, шиш заз
Вечре тухуз ван къвезвайд я
Сифте сефер яз.

РЕКЬИДАЙ ЮГЪ

— Лагь акван, Дуст, заз эгер вун
Вири чидай итим ятIа,
Йифер, йикъар анихъ къвазрай,
Вун рекьидай йис гьим ятIа?

— А кар малум туш, амма вун,
А ви ажал тагакьнамаз,
Я са йифиз, я са юкъуз
Рекьидайди чида дуьз заз.

www.lezgichal.ru

СИМЕР ШУЬКІУЬ Я

Зи Дуст хьана чІехиди лап
Чи хуьрериз эквер гъидай.
Гьина мичІи хьайитІа кІвал
Гьаниз йифиз эвер гудай.

— Алло, я Дуст, экв квахьна чи,
Жедачни экв гайитІа чаз?
— Ваъ? жедач, ви симер гзаф
ШуькІуьбур я, чидачтІа ваз.

— Симерив вуч гва кьван, вири
Гьахьтинбур я чи хуьрера.
— Гва, гва, къалмир, ток гьакьзавач
Ишигъ къвезвай куь симера.

ВАЗ ЧИДА

Къунши векьер кІанз Дустунин
Гьаятдал гъел гваз атана.
— Мад вучда кьван, къунши ятІа
Лап нубатлу яз атана.

Маркун са пай хьайи чІавуз:
— Бесардани, бесардачни?
— Ваз чида ви пар, зи къунши,
Векьер мад за ялзавач хьи?

Мад са зур пай фена маркун:
— Бесардани, бесардачни?
— Ваз чида ви пар, зи къунши,
Гъел ви мад за гьалзавачхьи?

Эхир вири марк эцигна,
Мискьи къунши рекье гьатна.
Рагун кьилел ахкьатзамаз,
Гъелни кваз ам кІеве гьатна.

— Рагалай гъел физва, аман,
Яцари гъел ялзавачхир?
— Ваз чида ви кар, зи къунши,
Марк фейи за къалзавачхьи?

www.lezgichal.ru

СУБУТ

Зи Дустуни ичер маса
Гузвай вичин халудин.
Кьве лутудиз кIан хьана ам
Дуьз рекьелай алудиз.

— Дигмиш хьанвач и ви ичер,
Чаз це кило шайидай.
Гьич садани абур къачун
ТавуртIа вуч ийида.

Ичер авай чувал ада
Ялна вилик яцарин.
Яцарини ваниз туна
А ичерив кьачIарин.

— Килиг, куьне лугьудай хьи
Дигмиш хьанвач ичер зи.
Бес куьз незва тахьай ичер
И гьайванри шекер хьиз?

ТАПАРАР КВАЧИЗ

Шалбуз дагъдал акьван шад тир
Зунни зи Дуст, ирид лагьай цаварал,
На лугьуди, акъатай:
— ГьикI жедатIа гьал инсандин,
Я Дуст, инлай аватай?

— Гьеле за ваз вуч лугьун кьван,
Вучиз кьазва хабарар?
Вуна садра хкадра кван,
Нетижадиз килигна за
Лугьун, тахьуй тапарар.

www.lezgichal.ru

МЕСЛЯТ

Хъвана кефи чIуру зи Дуст
Гьалтна пака къуншидал.
— Ша фин, къунши, будка ала
Пиво авай къаршидал.

— Валлагь зав пул гумач, къунши,
Кьил акьван зи тIазва хьи,
Сенфиз папа пул жибиндай
Ахкъудна, кьил хазвай хьи...

— Квахь, акьуллу хьухь, нияниз
Пул вегь папан жибиндиз.
Экуьнахъ фад ахкъуддайвал
Жувандай хьиз секиндиз.

КЬАНАЖАГЪЛУВАЛ

Зи Дуст гьатна шаиррин
Межлисда са сеферда:
— Гьи шиирди ваз, я Дуст,
Гьи жуьреда эсерда?

— Сада куда жигерар,
Сада — пакун тIвалар лап.
Сада кьада жувавай
Кузвай чкад хабар лап.

За вуч лугьун, шаирар
Куьн хьайила эвелдай:
— Къанажагълу шиирди
Эсерда заз, куьрелди.

www.lezgichal.ru

«ГЬ О ПI» АЯ

Вичин мискьи къуншидини
Дустуни санал,
Чехир хъвазвай уьзуьмрикай
Авунвай гьалал.

Истиканра цудай чIавуз
Къуншиди «гь-гь-гь-опI» — на,
Вадра адаз цана тIимил,
Вичиндал кIукIна.

Дустунивай эхиз хьанач:
— Вуч я зи хатIа?
Садра кьванни «гь-гь-гь-опI» ая заз,
Вун къунши ятIа.

КЪУЙ ЧИР ХЬУРАЙ

Дустун кIвализ угърияр
Гьахьна са йифиз.
Гъуьлуьн япал папа фад
Гьарайна кIевиз:

— Къарагъ, итим, угърияр
Гьахьнава кIвале,
Вучин, гьич са гапурни
Авачир гъиле?

— Къалмир, паб, къуй чир хьурай,
Вири эллериз,
Харжайди за кIвал гьа вун
Гъайи мехъериз.

www.lezgichal.ru

БУРУЖУНАЙ

Са вацралай хкида за лагьана
Дуьз кьве йис тир хеб тухвана буржуна.
Эхир зи Дуст фена къуншид гьаятдал,
Хквед лугьуз адавай хеб вахчуна.

Къуншидини, гъилер гьарнихъ ахъайна,
Верч къалурна «кьуртI-кьуртI» — завай гьаятдал
Дустуни гьич гафни сивяй такъудна
Верч хутахна буржунай гьасятда.

КIвализ хтай чIавуз папа гьарайна:
— Хеб вугана верч вахчудай вун вуж я?
— Хъел къвемир, паб, бурж алай а къунши зи
На лугьудай итим туш, са ажуз я.

КЪАЖГЪАНДИН КЬИНИКЬ

Къуншидивай Дустуни зи
Къажгъан гъана герек хьана.
Къажгъандикай и арада
Адаз чIехи куьмек хьана.

Вахгудайла къуншидив ам
ИчIиз вахгуз кIан хьаначир.
Як амачир, шурва кьванни
Къунши патал тан хьаначир.

Адан къене вахгудайла
Маса къажгъан туна гъвечIи.
— Им вучтинди я? — лагьана
Къуншид папаз хьана хвеши.

— Сенфиз межлис гурлу чIавуз
Куь къажгъанди хайиди я.
— Сагърай, къунши, мад вучда кьван,
Чаз аллагьди гайиди я...

Вад йикъалай къажгъан гъана,
Дустуни мад межлис хьана.
Гила къажгъан вахгун тейиз
Дуст кис хьанвай илис хьана.

Мискьи къунши акъатна фад:
— Къажгъан гьиниз фена? — лугьуз.
Дуст ишехьна адан вилик:
— Ви къажгъан накь кьена! — лугьуз.

— Мад къажгъанни рекьидай затI
Гьи чIавалай хьана, къунши?
— Гьа чIавалай, мягьтел тахьай
Ви къажгъанди хана, къунши!

www.lezgichal.ru

ТАМАМ ЗЕГЬЕР

Зи Дуст фена кIвалер къачуз
КIвал бегелмиш хьана гзаф.
Амма тек са карди фагъир
И сеферда кана гзаф.

Къуншидилай а кIвалерин
Ванер къвезвай сеперардай.
Сада садаз кьинерни кьаз,
Гьилегьни кьаз кичIерардай.

Дустуни зи: «Уф!» — лагьана, —
КIвалер хъсан кIвалер я ви,
Амма тек са кимивал ква:
Къунши тамам зегьер я ви.

www.lezgichal.ru

АШ НЕЗ ЧЕТИН ТЕЖЕДАЙВАЛ

Дуст базардиз физвай чIем гъиз,
Мугьманриз аш авун патал.
— За гьикьван чIем къачун, я паб,
Къвезвай ирид руфун патал?

— Кьве ман хьурай, кIвале гъери
Авайла рикI секин жеда.
— Кьве ман чIем квай аш нез, валлагь,
Заз, паб, гзаф четин жеда.

— Вуна гъваш гьа кьве ман сифте,
Ахпа ая жуван шел-хвал.
ЧIем квай аш нез четин ятIа,
Неъ квачирди ваз кIандайвал.

ЗУННИ ЖЕДАЙ

Дустуниз са къуватлуда лагьана:
— Вун вуч яхун хьанва къуват амачиз.
Заз чиз вуна кIвалахзава датIана,
Амма кIвалах ийир такьат авачиз.

— КIвалахунвай туш, ина са кар ава,
Вун кьван яцIу ва гужлуди хьун патал,
Акьулсузни, арсуздини жен герек,
Гьар гьатайди куьтIни тейиз хъун патал.

www.lezgichal.ru

КІВАЧЕРИН КЬАПАРИН ТУЬКВЕНДА

— Я Дуст, вучиз чи туьквенда
КІвачин къапар чІехибур я?
Абур гузвай инсанарни
Икьван гзаф векъибур я?

— Тахсиркар я куьн, абур ваъ,
Квез абуру тарс лап дуьз гана.
Гьар жуьредин кІвачер галаз
Бес куьн вири вучиз хана?

МЕЦИН КІВЕНКІВЕЛ КУТІУНА

Зи Дуст ялгъуз ацукьнавай
Вичин кІвалин гьаятда.
БалкІандаллаз са кас физвай
А кІвалерлай алатна.

— ИлифатІун, я стха, вун,
Гьиниз физва кІевелай?
БалкІандаллай кас элкъвена
Гьа вич физвай рекьелай.

— БалкІан гьинал кутІунин за? —
Хабар кьуна атайда.
— И зи мецин кІвенкІвел кутІун,
Маса чара тахьайтІа.

www.lezgichal.ru

ХЪСАН ХЕСЕТ

Зи Дустуни авуна чахъ
Галаз садра гьуьжетар:
— Заз чида куь вирибурун
Хъсан ва пис хесетар.

— Бес лагьтIун зи хъсан хесет,
Таб квачиз са зерени...
— Вун кьван хъсан ксудай кас
Авач лап чи хуьрени.

АХВАР КВАХЬНА

Зи Дуст йифиз куьчеда
Къекъвезвай чIавуз,
Гьалтна вичин къуншидал,
Акъатна цавуз:

— Куьз къекъвезва куьчейра
Йифен кьулариз,
КIанзавани вегьена
Кьвед-пуд кулариз?

— Ахвар квахьна гьакI ава,
Хъижезмач кусуз,
Ахквада ам къевиз за,
Гьахьна цIуз-вацIуз.

www.lezgichal.ru

ГЬИМ КЪУРХУЛУ Я

— Я Дуст, яран дидедал
Гьужумна къе пеленгди.
Яран диде ялгъуз тир,
Гвачир адав тфенгни.

— Язух пеленг, геж хьана,
Лагь за адаз мад вучин?
Вичи гьужум авуна,
Къутармишрай кьил вичи.

ГЬИНАКЬВАН КАТДА

Ягъзавайла вичин шиврез лиэнар,
Келледилай кьенер михьиз алатна,
Дустун гъиле кьенер амаз шив фена,
Гьа легьзеда гзаф яргъаз акъатна.

— Куьз физвач вун фад балкIандин гуьгъуьна,
Ахпа квахьна, вун мад кIеве гьатда, Дуст?
— Фикир мейир, адан хесет заз чида,
Кьенер зав гваз ам гьина кьван катда, дуст?

www.lezgichal.ru

ВИД ХЬТИНБУР

— Лагь, дилидан хесетар
Жеда гьихьтинбур?
Чидач, валлагь папахъ зи
Амач гьич сабур.

— Вид хьтинбур, валайни
Дилид жеч эхир,
Лап туьтуьниз гъанва на
А ви паб, фагъир.

КЪЕ ТIУЬН ХЪСАН Я

Дуст фенвайла мугьмандиз са убадиз,
Хабар кьуна сагьибди чай хъвайила:
— Аш ийизва папа, ам къе недани,
Я тахьайтIа недани экв хьайила?

Са истикан чай хъвана мад Дустуни,
Башламишна туьхкIуьр хъийиз араяр:
— Къе тIуьн хъсан я аш таза чимизмаз,
Пака ништа гьикI жедатIа гьаваяр?

www.lezgichal.ru

АШХАНАДА

Зи дуст эхир хьана чIехид
Лап райондин ашханадин.
— Им вуч тегьер я, чIехиди,
Пинеяр ква куь хапIадик.

— Къалмир, хапIа куьн ятIа лагь!
— Кьве шайидихъ, туш багьани.
— И къиметдихъ бес ваз адак
Костюм хьана кIанзавани?

ЗИ РИКI КУРАЙ

Дуст мугьмандиз атай чIавуз
Вирт эцигна адан вилик:
— Яман вирт я, гзаф немир,
Ахпа йифиз куда ви рикI.

Дустуниз вирт гъайиди лап
Мискьи итим тирди чизвай:
— РикI кудайди зун хьайила
Азият ваз вучиз физва?

www.lezgichal.ru

ВАН ВУЧТИНДИ ТИР

Са фитнечи итим авай
Хуьр беябур авунвай лап.
Дустунивай къвазиз хьанач,
Къизмиш жезвай атунвай лап.

Садра кьуна, ар хьуй лугьуз,
Адан сивив ваниз туна.
Фитнечи фад катна анлай,
Сив капашдив кIевиз кьуна.

Пака эллер хъуьряй чIавуз:
— Зун садани ягъайди туш...
— Къуй ягънач вун, акуьнач ва,
Бес селледи ваннайни буш?

ЧУН САНИХЪ АКЪАТДА

Дуст фейила шегьердиз, пул квадарна
Хтана, паб гьалтна адал ракIара.
— Шалдин пипIек пул квай тир зи, булахдал
Фидай чIавуз квахьна автIа рагара.

— Маншаллагь, паб, мад вучда кьван квахьайдаз,
Къад йисуз са кIвале авач нагьахъ чун.
Гьамиша икI кIвализ къуллугъ авуртIа,
Иншааллагь, акъатда са патахъ чун.

www.lezgichal.ru

ГЬАКЬ-ГЬИСАБ

За Дустуниз эверна,
Гзаф яргъаз тухвана:
— Са пIапIрус це акъудна, —
Чинебадик лагьана.

Ада кьуна хъуьцIукай
Тухвана зун яргъаз мад:
— Зав гвач, къунши, хьанайтIа
Гудачирни за ваз мад?

ИНСПЕКТОР

Инспектор тайинарна балугърин,
Зи Дуст фена луьткведаваз гьуьлерал.
КилигайтIа сада толдин кирпичар
Гьазурзава, инанмиш жеч вилерал.

— Гьа-а-ан, гила вун гьиниз фидаг гъиляй зи,
Кьада кIевиз угъри за ви кьамалай.
Бракунер кьаз луьткведиз худ гана
Фена Дуст зи гьа терефдихъ ван алаз.

КилигайтIа, вичин чIехи начальник
Акъвазнавай толдин кирпич гьазурна.
— Тфу, рикI зи аватна, заз акI хьанай
Бракунер тирди хьиз вун акурла.

www.lezgichal.ru

КЬИЛИХЪ ВУЧ ГУДА

— Дуст, на эгер зарафатар
Ийиз зазни чир авуртIа,
Лап зул алукь тавунамаз
Гуда ваз за келче зурба.

— Зарафатар акьван затI туш,
Жувахъ бегьем кьил хьайитIа...
Авай келче гайила заз,
На кьилихъ вуч гун хъийида?

ЭТАЖАР

Зи Дуст куьче-куьче тирвал
Къекъвена са кIвализ фена.
Кьуд этаж тир ам гьа кIвалин
Гурар кьуна виниз фена.

Килигна сад лагьай этаж,
Ина ава «Кавторгмонтаж»
Килигна кьвед лагьай этаж,
Ина ава «Торгкавмонтаж».

Ахпа кьулухъ хтана ам:
— Авачалда бюрократар:
Хьанва дуьз кьве идарадиз
Бакара са жуьредин тIвар.

www.lezgichal.ru

ХУМА

Зи Дуст фена хума галай
Къуншидал кьил чIугун патал.
— ГьикI жедатIа яраб къунши,
Духтурдиз фин тавуртIа гьал?

— САкIани, са гьафтедилай
Алатда ви мекьер-къаяр.
Духтурдини ирид йикъуз
Сагъарзава и хумаяр.

КІВАЧ ГАЛУКЬНА АЛУКЬАЙЛА

Къунши хуьруьз фидай чIавуз
Дуст хатадай акьалд хьана.
Гьасятда а рекьел алай
Са къванцихъ ам агалт хьана.

— Чан, зи буба, вучиз икьван
Фад кьена, чун туна ялгъуз?
— Им ви буба кьейи чка
Мус хьайид я, вун жез агъуз?

— Квез чидач, и къванцин кIаник
Зи бубадин бубад буба
Кучуднава, гьавайи за
Ийизвани инал туба?

www.lezgichal.ru

ЗАЗ УГЪРИ ЖЕЗ КІАНЗАВАЧ

За Дустуниз лагьана
Кефлу тир са сеферда:
— Вун туьквенчи хьанайтІа,
Зани, нани кефердай.

— Ваъ, и сефер вун сагърай,
Зи гьалар хъсанзавач.
Лап гьа и пис береда
Заз угъри жез кІанзавач.

ГЕНА АВАЗ ХЬАНА

Зи Дустунал гьалтна са кас:
— Гьинай я вун, я нин мугьман,
Гьич Дуст чидай кас яни вун?
— Эхь, бес гьикІ, зун гьа Дуст я ман!

Серсер хьана аламай Дуст,
Лугьудай гаф акъат тейиз:
— И зун хьтин ахмакьар мад
Ава гена, агъбат хийир!

www.lezgichal.ru

КЪАЖГЪАНДА ВАЙБУР

Дуст къуншидин кIвализ фена,
Гзаф миськьид тир а къунши.
Къулал дулма алаз-алаз,
Папа вилик гъана ниси.

— Валлагь, къунши, як гьатнач заз
Къе харапIа чи базардай.
Са дулма затI авуна ваз
Чна чIехи гьуьрметардай.

— Дуьз я, къунши, як авачиз
Гьалар хьанва гзаф чIуру,
ИкI хьанвайди тестикьзава
А къажгъанда авайбуру.

ЧИНА АКI ТУШ

Кьве совхоздин складчини
Дуст гьалтна са шегьерда.
Башламишна ихтилатар
Гьарда вичин тегьерда.

Сад рахана: — Куьз ятIани
Чи складдай кьифери
Акьван техил тухузва хьи,
ХъуьтIуьн яргъи йифериз.

Муькуьдани: — Чи складдай
Къуьл тухузва цуцIулри.
Фикир гайи чIавуз и кар
КьатIудач гьич акьулри.

— Чина акI туш, чи складдай
Къуьл чакъалри тухузва.
Кар атайла, ам верчериз
Гайиди я лугьузва.

www.lezgichal.ru

КАР ТУЬКІВЕЙЛА

Дустуналлай бурж вахчуда
Лагьана зун атана.
Атайвални папа адан
Икрамна заз лагьана:

— Вун дарихмиш жемир артух,
И чи цІвелин тарарал
Жедай ичер маса гана,
Бурж вахгуда гатфарал..

И гафарал хъуьряй зи сес
Хьана Дуст фад акъатна:
— Кар туькІвейди хъуьредайд я,
Гьелбетда, ван алатна.

БАХТАВАРДИ

Хуьрек къулал эцигна
Диде фена кІвалахдал:
— Идаз килиг, кьелни вегь,
Чан рушар, за тІалабда.

Са руш фена хапІадиз
Кьел вегьена булахдал.
Муькуьд фена хапІадиз
Кьел вегьена ятахдал.

Пуд лагьайда дидедин
Гаф алуднач рикІелай.
Кьел вегьена хапІадиз
Зверна кІвализ гъенелай...

Негъенихъ кІватІ хъхьана
Санал вири хзанар.
Диде калер ацана,
Буба тамай хтана.

ХапІа вилик атайла
Бубад вичин рушариз:
— Вучиз куьне садани
Кьел вегьенач хапІадиз?

www.lezgichal.ru

Пудайни ван акъатна:
— За лап са тIур вегьена.
— За вегьена кавча са.
— За лап са кур вегьена...

— Бахтавар я зун чIехи
Рушар авай акьуллу
ХапIадиз кьел вигьирла
Камаллу ва абурлу.

ВУН ДУСТ ТИРТIА

Мехъердайла Дустуни, гьикI ятIани
Са мукьвади атанач а мехъерик.
Са арадлай абур гьалтна чин чинал
Мел авайла са яйлахда векьерин.
— На мехъерна лугьуз заз ван атана,
ЭвернайтIа аниз заз вуч жедай ваз?
— ЧIалахъ жемир, тиртIа вун зи мукьвади,
Зи мехъерин ван зи сивяй къведай ваз.

www.lezgichal.ru

БУБАДИН ТАРС

Зи Дуст кимел рахаз алай
Гъетерикай, ракъарикай.
— Гьинай ваз, Дуст, чир хьайид я
И тапарар варцарикай?

— Ви бубади цIусад йисуз
Ибур гайи тарсар я заз.
Гьахьинай ви бубадиз хьиз
Варцарикай хабар я заз.

ПАРЧА ТIИМИЛ ФИРАЙ ЛУГЬУЗ

— Я Дуст, вучиз икьван шуькIуь
Шалвар ала папал ви?
Бармак ала икьван гьяркьуь
Келледин лап кукIвал ви?

— Папа парча тIимил фирай
Лугьуз авур кIвалах я.
Бармак икьван гьяркьуь авур,
Вун гьахъ я, зун ахмакь я.

www.lezgichal.ru

САДАН ВИЛЕРАЙ

— Я Дуст, зи кьил акъатзавач
Гилан моддин кьуьлерай.
Маймунар хьиз кьуьлзавайбур
Аквада зи вилерай.

— Маймундинбур хьайи чIавуз
Вилер-а вахъ авайбур,
Инсанар хьиз гьикI акурай,
Залум, ваз кьуьлзавайбур?

ЦIАМАР, ЦУЬЦIЕЛАР...

— Я Дуст, гьиниз фенвай вун накь,
Вахъ къекъвер кьван галатна зун?
— ЦIамни цуьцIел кIватIиз фена
Лап Навчадихъ акъатна зун.

— ЦIам вуч затI я, цуьцIел вуч затI,
Къегьет яни ваз кIарасар?
— ЦIамар вири юлдашар я,
ЦуьцIеларни зи миресар!

www.lezgichal.ru

ДУХТУР

Зи Дуст садра духтурвиле
Тайинна са хуьре чIехи.

Атана са итим жузаз
Адан патав чуру рехи:

— Зи метIера тIал гьатзава.
— Кьуьзуьвилин аламат я.

— Вилеризни аквазмач экв.
— Кьуьзуьвилин аламат я.

— Йифиз къвезвач ахварни заз.
— Кьуьзуьвилин аламат я.

— Иштагьни зи агъуз хьанва.
— Кьуьзуьвилин аламат я.

— Ваз мектебда чирайди и
Вад гаф яни-керемат я.

— Буба, ваз и хъел атунни
Кьуьзуьвилин аламат я.

АЧУХ ГАФ

Фекьи гьалтна экуьн кьиляй
Дустунал ам физвай рекьел:
Садра кьванни къулгъуваллагь
Вуна, залум, гъваштIун рикIел.

Дуст са кIусни векъи хьанач:
— ЛагьайтIа ваз за ачухдиз,
КIанзавач заз хьана, фекьи,
Акьул аваз ярумчухди.

www.lezgichal.ru

ЗУН ИНИХЪ, ВУН АНИХЪ

Зи Дуст физвай мехъерик са
Вичиз кьилди эвернавай.
Са танишди гьалтна анал,
Дустунин тІвар эзбернавай.

— Гьинихъ физва мад вун, къунши?
— Зун винидихъ физва, стха.
— Зунни гьанихъ физвайди я.
— Зун агъадихъ физва, стха.

— Зарар авач, зунни, къунши,
Фида гила гьа терефдихъ...
— Ваъ, зун инихъ, вунни анихъ,
Кар ийиз тур на фелекдив.

ДЕЛЛЕКХАНАДА

— Зи Дуст фена садра вичин
Кьил уьлгуьждив тваз гатфариз.
Уьлгуьж къуьруь тир, твадайла
Акъатзавай гьекь юрфариз.

— ТІар жез тахьуй, цІийидиц я,
Вични халис гьулдан я гьа!?
— Уьлгуьж гьулдан хьурай вичиз,
Зун гьулдан туш, инсан я гьа!

— Вучтинбур я накъвар, заз чиз,
Ваз чІарарин гьайиф къвезва?
— ЧІарарин ваъ, алажзавай
Заз зи кьилин гьайиф къвезва.

www.lezgichal.ru

КЬВЕДАКАЙ САД

Зун Дустунин патав фена:
— Ваз лугьуда анжах зи дерт:
Ирид йис я папахъ галаз
Рекье тефиз, хьанва зун перт.

— Чара хьухь фад, перт хьанватIа...
— Аялри рикI ийизва тIар...
— АкI ятIа вач рекье кисна,
Кьве кардикай ая са кар!

РЕГЬИМЛУДИ

Дустуни са сандухдавай
Кьел эцигна арабада,
Анихъ фена: — Хъвадай ядни
Жигъидач и харапIадай...

И арада ацIай сандух
Са угъриди дегишарна.
Дустуни кьве яцни вичин
ТIвал гелягъна къизмишарна.

ИчIи сандух акур папа:
Гьарайна мет-кьил гатана:
— Вун бес кьел гъиз феначирни,
Я итим, ви кьел гьикI хьана?

— Гьараймир, са регьимлуда
Гьа зун яд хъваз фейи чIавуз
Дегишарна сандухар чи,
Яцариз пар тахьуй лугьуз.

КРИТИК

Сулейманан чIалар кIелдай
Зи Дустуни хуралай.
Адет хьанвай гьа и кIвалах
Адаз гъвечIи чIавалай.

Садра адан чIаларикай
Акьунач сад гъавурда.
Критикдин патав фена
Дуст а чIавуз сабурна.

Критикдин вилик дафтар
Эцигна ам ацукьна.
Критикдин вил уьтери
А дафтардихъ галукьна:

— Лагь кван садра вуна ибур
ГьикI лагьана кхьена?
Маса кIвалах вуна жуваз
Жагъур ая хъфена.

Сулейман кIел авунани,
Гьикьван хъсан чIалар я?
Бегелмиш заз хьанач вибур,
Ибур гьакIан цIарар я...

— Зун шаир туш, ибур я гьа
Сулейманан вичинбур.
Акьазвач зун гъавурда са
ЧIалан, лагь за вучин, дуст?

www.lezgichal.ru

www.lezgichal.ru

ЗУН ВАЗ ГИЛА...

— Я Дуст, куьз на эрекь хъвадач,
Хъван тейизвай вуж ава кьван?
Гзаф хъвамир, на хъвадай виш
Грамдихъ вуч гуж ава кьван?

— Ваъ, за хъвадач, кIандач, сагърай,
За хъван тейиз са йис туш хьи!
Сифте кIек жез, ахпани верч,
Зун ваз гила артист туш хьи?

ИТИМВАЛ

Векь ягъзавай Дустун кIвачел
Са тIветIни са ветI ацукьна.
Кьведни кьуна ада гъута,
ТIветI эзмишна, ветI амукьна.

— ВетI ахкъайна, тIветI куьз кьена,
Лагь кван язух тIветIрев вуч гва?
— Вич къведайла ветIре хабар
Гуда, адак итимвал ква!

www.lezgichal.ru

ХУЬРУЬ ДАЛДАМ ГАТАЙЛА

Варз кьуна эл къавараллай,
Ракьар гатаз, ванер ийиз.
Дустуни кьве гъил хкажна
Башламишна кьуьлер ийиз.

— Вуч шайтIандин амалар я,
Варз кьунва, вид вилер тушни?
— Хуьруь далдам гатай чIавуз
Сада кьванни кьуьлердачни?

ПАРЧАЙРИН МАГАЗИНДА

Парча гузвай магазинда
Жезамайкьван акъажиз.
Хьанач и кар акур чIавуз
Дустунивай акъвазиз.

— Япар вучиз акъажзава
Куьне фагъир парчадин?
— Вун, клиент, анихъ акъваз,
Чаз хъсан чи кар чида,

Агаж хьанва парча, къаяр
Сад лагьана алукьна...
— Заз акI хьанай парча агаж
Хьанва хума галукьна.

www.lezgichal.ru

АВТОБУСДА

Зи Дуст садра автобусда
Акьахна, гьич садани
Чка ганач, къарагънач гьич,
Гьатда гъвечIи гадани.

— Низ дар ятIа автобусда
Ша акьах зи гъилерал.
Вердишди я чка ийиз
Зун фагъирриз къуьнерал.

ТАХСИРЛУБУР

Я стха, и як гузвайдан
Гъавурда зун акьаз авач.
Магазинда гьар сортунин
ЯкIар вучиз чараз авач?

— Якни хьана, гила сортни
КIанзавани квез, инсанар?
Заз чизвач гьи сортунинди
ЯтIа и куь мез, инсанар?

www.lezgichal.ru

ЦИН КАР

— Минет хьуй, гъуьл, яд це жуван
Гьа кIарасдин будкадай.
Тек вад манат хьайитIа чаз
Бес я гьар са суткада.

— Вун, чан паб, кар чин тейиз цин
ГьакI гьавайи рахазва.
Цин кар чидай уста ханан
Гъенел «Волга» къугъвазва.

ПУД ЛАГЬАЙ ХАХА

Сада кимел ацукьна
Вичин тариф ийизвай:
— Чи хуьре пуд хахава,
Кьилер агъуз тейизвай.

Сад лагьайди, квез чида, —
Гада я зи имидин.
Кьвед лагьайди, квез чида, —
Гада я зи эмедин.

Пуд лагьайди?... Лугьудач...
Ван акъатна виридай:
— А пуд лагьай хаха вун
Я ман, чаз чин тейидай!

www.lezgichal.ru

БЕГЬЕМ ТУШИРБУР

Дустуниз за садра:
— Туш вун бегьемди,
ТиртIа на зун
Гафарив икI кудайни?

— Гьахъ я,
Эгер тучиртIа за ацукьна
Бегьемсуздаз вун хьтин
Яб гудайни?

ВУН ХЬТИНБУР ДУСТАР ТИРЛА

Я, Дуст, вахъ пуд стха ава:
Са стхад тIвар Серкер я,
Садан-Фаргьад, садан-Лежбер,
Сад садалай бетер я.

Серкер хпер хвейиди туш,
Лежберни-цан цайиди.
Фаргьадни раг, дагъ атIана
Къуьнериз гуж гайиди...

— Гьагьахьтинбур хьуй лагьана
Эциг авур тIварар тир.
Вуч авурай а фагъирри
Вун хьтинбур дустар тир?

www.lezgichal.ru

СВАС ГЪИЗВАЙДИ

За Дустуниз сир ахъайна:
— Заз са дуьз паб гъиз кIанзава,
Садахъ ава лам, садахъ-кал,
Садахъни-багъ...
Гьим хъсан я?

— Вун а ламрал акьахна, хва,
Кал кутуна вилик жуван
Багъ галайнихъ вач, кIан ятIа
А пудавай ваз дуьз дуванI

АЯЛАР ГЬИКЬВАН АВА КЬВАН

— Накь тама сев акуна
Чи аялриз лугьуда.
Вад юкI алай тумунал,
Ирид юкIни-далудал...

Зи гафариз яб гайи
Дуст амукьна хиялриз:
— ГьикI акуна сев чIехи
Акьван гъвечIи аялриз?

www.lezgichal.ru

ГЬАРДАЗ ВИЧИН ЖУЬРЕ

Сад аскIанди, сад кьакьанди
Физвай дуьзен рекьяй са.
Абур акур Дустунивай
Жузуна зи рикIяй за:

— Вучиз ибуруз-кьве инсандиз
Гьар жуьредин буй ганва?
Садаз буй бес тежезвайнал
Муькуьдаз куьз бул ганва?

— Ваз чидач, а аскIан касдин
Са пай физва чиликай,
Амма кьакьан касдиз хабар
Авач и бижвиликай.

ДЕРЗИЧИ

Къалабулух акатнавай
Зак,
акуна шалвар жуван.
Акьван куьруь авунвай ам,
Аквазвай лап зангар жуван.

Ам цвайи зи Дуст секин тир:
— Тахсир вид я, шалвар вуна
Лап юкьвал кьван хкажна,
заз
Къалурзаван зангар вуна.

www.lezgichal.ru

БАХТ

Зи Дустуни хъарпуз са
АтIана чIехи.
Лацуз акур къен адан
Паб хьана пехъи:

— Гьараймир, чан азизди,
Кьил яхътIун вине!
Сифте сефер бахт лацуд
Хьана зи, ингье!

ЛАМ КВАЙ ИХТИЛАТ

Ихтилатар авуна
Бубадини дидеди:
— ТIалабзава чавай, хва
Эвлемишун, вядеди.

Ламни гана баладиз
Свас гъун герек атанва.
— Амма маса гуз жезвач
Лам, лап гзаф алкIанва...

Гатфар хьана, лам са гьал
Хъхьай чIавуз гадади:
— Лам квай а куь ихтилат
Хъийизмач хьи бубади?

www.lezgichal.ru

ФУ ГУЗВАЙДИ

— Я вах, валлагь маса гузвай
Фу куьне къе тини я.
Мад са кIвалах: буханкадкай
Са виш грамм кими я.

— Аку гьихьтин итим ятIа,
Виш граммар гьисабдай.
Эгер и фу тини тиртIа
За ви чинал алтаддай.

НЕФС АЛАЙДИ ВУЖ ЯТIА

Садра фекьид гадади:
— Дуст, лагь акван хуьре чи
Нефс алайди вуж ятIа,
Гьуьжет ава кIвале чи?

— КIанзавани чир хьана
Нефс алайди вуж ятIа?
Жузуз фена вуна ви
Бубадивай, хуш ятIа!

www.lezgichal.ru

ЛАП ЧIЕХИ ВАЦI

Дустунивай хабар кьунай:
— Лагь кван вун итим ятIа,
И дуьньядин вацIарикай
Лап чIехи вацI гьим ятIа?

— КIанзавани чир хьана ваз
Самур я ман,
маса вацI вун
Чин тейир итим ятIа?

ГЬИ ЧКА ХЪСАН Я

— Дуст, кутазва за багъ чIехи
На лагь, гьинаг хъсан я?
И пад гуьне, а пад къуза,
Гьи пад, лагь, чаз масан я?

— Гуьнейрани къузайра вун
Хьайи кьванди бес тушни?
Вад йис жезва на багъ кутаз,
Вид вуч яргъи мез тушни?

www.lezgichal.ru

РЕГЪУЬ НИЗ ХЬУРАЙ

Зи Дуст яргъи хуьле авай
Садра кІвач-кьил кьацІана.
Ам акур за:
— Регъуь тушни,
Куьз и гьалдиз атана?

— Вучиз регъ-уь-уь жеда кьван, лагь,
Экъуьгъмир з-з-аз, стха на.
Зун икІ авур эрекьдизни
Зи дустариз тахьана?

САДАН КЬВЕ ЧИН

Хабар кьуна Дустунивай
Са сеферда ам дакІанда:
— Югъни йиф кьве чин я садан,
Ваз абурукай гьи чин кІанда?

— Кьил акъудун патал инай
Сабурлувал гзаф кІанда.
Ихьтин суал гузвай касдихъ,
Гьич тахьайтІа, инсаф кІанда.

www.lezgichal.ru

ДАРМАНДИН ТIУР

Дарман авай шуьше за
Гъана Дустуниз,
Рагъ цаварлай гъайид хьиз
Хьана Дустуниз.

ТIур вугана, хъухъ лагьай
ЧIавуз перт хьана:
— ТIур шуьшеда гьакь тейиз,
Валлагь, дерт хьана.

ВУЧ ПАТАЛ Я

— Куьз эвленмиш жезвайд я
Итимар и вун хьтин?
Рушар физва гъуьлуьз куьз
Гадайриз и зун хьтин?

— Хьурай лугьуз итимар
Гадайрикай вун хьтин,
Хурай лугьуз дидейри
Рухваяр и зун хьтин?

www.lezgichal.ru

ЧIЕХИ-ГЪВЕЧIИВАЛ ЧИРНА

Дустуниз за чай авуна
Ам чи кIвализ атай чIавуз.
Ада пуд-кьуд шекер санал
Къачуна, чай хъвадай чIавуз.

— Куьна, Дуст, са сура шумуд
Кас твада сур атIай чIавуз?
— ГьвечIивилиз, чIехивилиз
Килигдаман твадай чIавуз.

ПАР КЪУЬНЕЛАЙ АВАТНА

Дуст зи кIвализ атана
Авай са руш тухвайла.
На лугьуд яд регъверин
Сад лагьана атIайла.

— Валлагь, тек сад тиртIани,
Залан тир и кIвалерлай.
Гена сагъ хьуй къавум зи
Вик алудай къуьнерлай!

www.lezgichal.ru

ДАЛУ ВУТІДА

Садра далу элкъуьрна
Ацукьна Дуст фекьидихъ
Адаз муькуь кьуьзуьбуру
Лагьана икІ векъидик:

— Айиб тушни, фекьи чи
Вучиз вуна тагькъирна?
— Бес за далу къужахда
Кьадани зи элкъуьрна?

ГЪАВУРДА ВУЖ АКЬУРАЙ

Зи Дуст садра чи межлисдиз аватна,
Нез-хъваз вири худда гьатай береда,
Суалар гуз башламишна Дустуниз,
Амма ам кис хьана вичин жуьреда.

— ВикІегь хьухьтІун, це жаваб чи суалриз,
Къуй вунни чан алайди хьиз акурай!
— Кьан хьи, жаваб гана зи куь суалриз,
А жавабрин гъавурда вуж акьурай?

www.lezgichal.ru

КЬИЛЕР

Тахайбур 3
Гьа жув хьтинди гъваш 4
Файда 5
КІар юрфара акьурла 6
Пиво маса гузвайди 7
Гьи югъ хъсан я 8
Ламран чІал чидайди 9
Хъсан теклиф 10
Мягькемвал 11
Я йиф тахьуй, я югъ 12
Жув кІвале тахьайла 13
Дана гьикІ хьурай 14
Ахвара авай чІавуз 15
ГьикІ рекьин хъсан я 16
Гьамамда 17
Гьида гьим гьалзавай 18
Салам 19
Рагьат кар 20
Векъиди туширтІа 21
Як кватІа акван 22
Мад вуч кІанзаватІа 23
Вуна яда 24
Дуьз гаф 25
Вилер куьз чуьнуьхзава 26
Сагърай къунши 27
Кьезил тахьурай лугьуз 28
Са рехъ 29

Азардин чар 30
Ви бубадин тІвар 31
КичІе я 32
Садакьа 33
Вучиз яцІу я 34
КичІерар 35
Гахкьурдан дад 36
Тама шумуд тар ава 37
ГьикІ пис хьун хъсан я 38
Итимсузвал 39
Кьин 40
Жанид желе 41
Сив кьацІуда 42
Тефирай лугьуз 43
ЗатІ тушир 44
КичІе кар 45
Барабарвал 46
Мугьманвиле 47
Тарифдин югъ 48
Цуьквер низ тухузвай 49
Вечре тухвай шиш 50
Рекьидай югъ 51
Симер шуькІуь я 52
Ваз чида 53
Субут 54
Тапарар квачиз 55
Меслят 56
Къанажагълувал 57
«ГьопІ» ая 58
Къуй чир хьурай 59
Буржунай 60
Къажгъандин кьиникь 61
Тамам зегьер 63
Аш нез четин тежедайвал 64
Зунни жедай 65
КІвачерин къапарин туьквенда 66
Мецин кІвенкІвел кутІуна 67
Хъсан хесет 68
Ахвар квахьна 69
Гьим къурхулу я 70
Гьина кьван катда 71
Вид хьтинбур 72

www.lezgichal.ru

Къе тIуьн хъсан я . . . 73
Ашханада . . . 74
Зи рикI курай . . . 75
Ван вучтинди тир . . . 76
Чун санихъ акъатда . . . 77
Гьакь-гьисаб . . . 78
Инспектор . . . 79
Кьилихъ вуч гуда . . . 80
Этажар . . . 81
Хума . . . 82
КIач галукьна алукьайди . . . 83
Заз угъри жез кIанзавач . . . 84
Гена аваз хьана . . . 85
Къажгъандавайбур . . . 86
Чина акI туш . . . 87
Кар туькIвейла . . . 88
Бахтаварди . . . 89
Вун дуст тиртIа . . . 91
Бубадин тарс . . . 92
Парча тIимил фирай лугьуз . . . 93
Садан вилерай . . . 94
ЦIамар-цуьцIвелар . . . 95
Духтур . . . 96
Ачух гаф . . . 97
Зун инихъ, вун анихъ . . . 98
Деллекханада . . . 99
Кьведакай сад . . . 100
Регьимлуди . . . 101
Критик . . . 102
Зун ваз гила . . . 104
Итимвал . . . 105
Хуьруь далдам гатайла . . . 106
Парчайрин магазинда . . . 107
Автобусда . . . 108
Тахсирлубур . . . 109
Цин кар . . . 110
Пуд лагьай хаха . . . 111
Бегьем туширбур . . . 112
Вун хьтинбур дустар тирла . . . 113
Свас гъизвайди . . . 114
Аялар гьикьван ава кьван . . . 115
Гьардаз вичин жуьре . . . 116
Дерзичи . . . 117
Бахт . . . 118
Лам квай ихтилат . . . 119
Фу гузвайди . . . 120
Нефс алайди вуж ятIа . . . 121
Лап чIехи вацI . . . 122
Гьи чка хъсан я . . . 123
Регъуь низ хьурай . . . 124
Садан кьве чин . . . 125
Дармандин тIур . . . 126
Вуч патал я . . . 127
ЧIехи-гъвечIивал чирна . . . 128
Пар къуьнелай алатна . . . 129
Далу вутIда . . . 130
Гъавурда вуж акьурай . . . 131

www.lezgichal.ru

Салимов Байрам Новрузбекович

„НА ТОКУ"

Стихи

(на лезгинском языке)

Редактор *Я. Шейдаев.*
Художник *М. Джалябов.*
Художественный редактор *Н. Насиров.*
Технический редактор *С. Багирова.*
Корректор *Г. Кафланов*

Сдано в набор 3/IX-1973 г. Подписано к печати 6/XI-1973 г. ФГ 11563. Формат бумаги 70×108¹/₃₂. Бум. № 1. Физ. п. л. 4,25. Условн. п. л. 5,95. Учетн.-изд. л. 2,1. Заказ № 344. Тираж 1200. Цена 25 коп.

Государственный Комитет Совета Министров Азербайджанской ССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли.
Азербайджанское государственное издательство
Баку, ул. Гуси Гаджиева, № 4.
Типография „Красный Восток"
Баку, ул. Ази Асланова, № 80.